

Î N C H E I E R E

13 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova,
Ala Cobăneanu,
Galina Stratulat,
Iurie Bejenaru,
Dumitru Mardari

examinând cererea de revizuire depusă de Haram Ion, prin intermediul avocatului Guțu Tatiana și cererea de revizuire depusă de Agentul Guvernamental, Oleg Rotari,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Haram Ion către Tescu Ana, Cușnir Maria, intervenienți accesorii SA „Banca de Economii”, filiala Hîncești și notarul public Raisa Tudos, cu privire la recunoașterea nulă a contractului de vânzare-cumpărare a lotului de teren și a casei de locuit și obligarea restituirii lotului de teren,

împotriva deciziei din 29 iulie 2015 a Curții Supreme de Justiție, prin care a fost admis recursul declarat de Tescu Ana, casată decizia din 25 septembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău și menținută hotărârea din 03 iunie 2013 a Judecătoriei Hîncești,

c o n s t a t ă :

La 09 aprilie 2012, Haram Ion s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Tescu Ana, Cușnir Maria, intervenienți accesorii SA „Banca de Economii”, filiala Hîncești și notarul public Raisa Tudos, solicitând recunoașterea nulă a contractului nr.2865 din 27 octombrie 2000, autentificat de notarul Tudos Raisa, prin care lui Cușnir Maria i-a fost vândut terenul pentru construcție cu suprafața de 0,3740 ha și casa de locuit cu suprafața de 37 m.p., situate în satul Sărata Galbenă, r. Hîncești, și obligarea părții Tescu Ana de a restitui terenul pentru construcție cu suprafața de 0,3740 ha, situat în satul Sărata Galbenă, r. Hîncești.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la 27 octombrie 2000, mama sa, Maria Cușnir, acționând din numele reclamantului, care la acel moment era minor, i-a vândut lui Tescu Ana casa de locuit și terenul aferent casei din s. Sărata Galbenă,

r. Hîncești, în acest sens fiind semnat un contract, autentificat de notarul Raisa Tudos sub nr. 2865.

Reclamantul a invocat că imobilul nominalizat îi aparține cu drept de proprietate în temeiul Certificatului de moștenitor legal nr.2226 din 02 iunie 2000, eliberat după decesul tatălui său, Haram Gheorghe, decedat la XXXXXXX.

Potrivit reclamantului, prețul de vânzare a imobilului a fost stabilit la sumă de 8 000 lei, prin înțelegere verbal, banii urmau a fi depuși de către Tescu Ana pe numele său la SA „Banca de Economii”, filiala Hîncești, cu condiția retragerii la atingerea majoratului.

Reclamantul a invocat că notarul cunoștea despre această înțelegere și a autentificat contractul de vânzare-cumpărare după prezentarea carnetului de economii, indicând la pagina 2 a contractului: „c/economii N 41964 Haram Ion”.

La XXXXX 2011, reclamantul Haram Ion a atins majoratul și s-a adresat la SA „Banca de Economii”, filiala Hîncești să-i fie eliberați banii depuși pe cont în anul 2000 de Tescu Ana, însă banca a refuzat eliberarea banilor, pe motiv că pe numele lui nu este deschis niciun cont bancar.

Ulterior s-a adresat cu cerere către SA „Bancii de Economii”, filiala Hîncești, ca să-i confirme/infirmă informația despre existența conturilor bancare deschise pe numele lui.

Prin răspunsul din 03 februarie 2012, reclamantul a fost informat că, la 30 octombrie 2000, Tescu Ana a deschis pe numele lui contul bancar nr. 41964 cu suma de 5 000 lei, iar la 04 noiembrie 2000, Cușnir Maria a ridicat suma de 5 000 lei și a închis contul. Tot în aceeași zi, Tescu Ana a deschis pe numele Mariei Cușnir contul nr.41987 cu soldul 3 000 lei, care la 06 noiembrie 2000 a fost închis.

Reclamantul a solicitat explicații de la Cușnir Maria, însă aceasta a negat ridicarea sumelor de bani de pe conturile bancare. Ulterior, Haram Ion s-a adresat cu plângere la poliție privind cercetarea acestui caz și a fost numită expertiza grafologică a semnăturilor efectuate în chitanțele bancare de ridicare și depunere a sumelor bănești, însă nu sunt răspunsuri pe acest fapt.

Reclamantul a invocat că, contractul de vânzare-cumpărare este ilegal, deoarece au fost încălcate art.144 din Codul căsătoriei și familiei din 26 decembrie 1969 și art. 50 din Codul civil din 26 decembrie 1964.

Prin hotărârea din 05 iunie 2013 a Judecătoriei Hîncești, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată. Totodată, s-a încasat de la Haram Ion în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 100 lei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 03 iulie 2013, Haram Ion a declarat apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 25 septembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Haram Ion, casată hotărârea din 05 iunie 2013 a Judecătoriei Hîncești, fiind pronunțată o nouă hotărâre prin care acțiunea înaintată de Haram Ion a fost admisă. S-a anulat, ca fiind contrar prevederilor legii, contractul nr. 2856 din 27 octombrie 2000 de vânzare - cumpărare pentru prețul de 8 000 lei a casei de locuit cu suprafața de 37,7 m.p. și a terenului aferent cu suprafața de 0,3740 ha, din com. Sărata Galbenă, r. Hîncești, încheiat între Cușnir Maria, care a activat din numele minorului Haram Ion, și Tescu Ana. S-a obligat Tescu Ana să-i restituie lui Haram Ion lotul de teren pentru construcție cu suprafața de 0,3740 ha, din s. Sărata Galbenă, r. Hîncești, iar Cușnir Maria să restituie Anei Tescu suma de 8 000 lei, primită în

baza acestei convenții. S-a încasat solidar de la Tescu Ana și Cușnir Maria taxa de stat în sumă de 240 lei pentru examinarea pricinii în prima instanță și 80 lei pentru examinarea pricinii în ordine de apel, în total 320 lei. S-au încasat solidar de la Tescu Ana și Cușnir Maria în beneficiul lui Haram Ion cheltuielile de judecată în sumă de 2 100 lei.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 16 februarie 2015, Tescu Ana a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 25 septembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea hotărârii din 05 iunie 2013 a Judecătoriei Hîncești.

Prin decizia din 29 iulie 2015 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de Tescu Ana, casată decizia din 25 septembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău și menținută hotărârea din 03 iunie 2013 a Judecătoriei Hîncești.

La 20 iulie 2021, Haram Ion, prin intermediul avocatului Guțu Tatiana, a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 29 iulie 2015 a Curții Supreme de Justiție, în temeiul art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă.

În motivarea cererii de revizuire, s-a indicat că Haram Ion a depus o cerere la CtEDO, care a fost acceptată în procedură, fiind înregistrată cu nr. 14815/16, iar în luna februarie 2021, cererea a fost comunicată Guvernului RM, indicându-se și opțiunea soluționării cererii pe cale amiabilă, inclusiv prin redeschiderea procedurii naționale.

La 06 august 2021, Agentul guvernamental, Oleg Rotari, a depus cerere de revizuire în prezenta cauză, solicitând admiterea cererii de revizuire; recunoașterea expresă a încălcării drepturilor reclamantului garantate de art. 6 § 1 din Convenție și de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție; casarea deciziei Curții Supreme de Justiție din 29 iulie 2015 și rejudecarea recursului declarat Tescu Ana cu respingerea acestuia, și menținerea deciziei din 25 septembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău; acordarea unei satisfacții echitabile, în beneficiul reclamantului, pentru încălcările constatate prin aplicarea directă a art. 41 din Convenție în cuantum de 2500 de euro în calitate de despăgubire pentru prejudiciul moral, inclusiv costuri și cheltuieli, care vor fi convertiți în lei moldovenești la cursul oficial de schimb al Băncii Naționale a Moldovei la data transferului; dispunerea executării imediate a deciziei cu privire la acordarea satisfacției echitabile, prin eliberarea titlului executoriu de către Curtea Supremă de Justiție în acest sens.

În motivarea cererii de revizuire s-a indicat că, la 10 februarie 2021, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare „Curtea”) a comunicat Guvernului Republicii Moldova (în continuare „Guvernul”) cererea *Haram v. Republica Moldova* (nr. 14815/16). Curtea a solicitat prezentarea observațiilor cu privire la admisibilitatea și fondul cererii prin prisma întrebărilor formulate în circumstanțele de fapt, rezumate de către Grefa Curții. De asemenea, Curtea a propus Guvernului să ia în considerare eventualitatea încheierii unui acord de soluționare amiabilă a prezentei cauze.

În temeiul art. 11 din Legea nr. 151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental, Guvernul a considerat judicioasă procedura de soluționare amiabilă a prezentei cauze, inițiind-o la 07 aprilie 2021, în timp ce înaintarea prezentei cereri de revizuire constituie o condiție necesară pentru remedierea încălcării dreptului reclamantului Haram Ion în baza Articolului 6 § 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și a Articolului 1 din Protocolul

nr. 1 la Convenție, care decurge din prezenta cerere pendinte în fața Curții, în modul comunicat de către aceasta.

Revizuentul a afirmat că în fața Curții Europene a Drepturilor Omului, reclamantul Haram Ion pretinde că admiterea unui recurs tardiv de către Curtea Supremă de Justiție și casarea unei decizii (devenite) irevocabile în favoarea sa, i-ar fi încălcat drepturile garantate de Articolul 6 § 1 din Convenție și de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Agentul guvernamental a indicat că, în jurisprudența Curții, dreptul de acces la un tribunal presupune, printre altele, respectarea principiului certitudinii juridice/securității raporturilor juridice, considerat ca fiind unul dintre aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului, care cere ca atunci când instanțele judecătorești dau unei chestiuni o apreciere definitivă, devenită irevocabilă, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (a se vedea *Brumarescu v. Romania*, [MC] nr. 28342/95, § 61, CEDO 1999-VII; *Rosca v. Moldova*, nr. 6267/02, § 24, 22 martie 2005). Principiul securității raporturilor juridice presupune respectul față de principiul lucrului judecat (*res judicata*).

Agentul guvernamental notează că prezenta speță nu se deosebește de multitudinea cauzelor deja examinate de către Curte împotriva Republicii Moldova, unde s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice prin admiterea unei acțiuni sau revizuirii tardive și arbitrare (a se vedea, printre altele, *Popov v. Republica Moldova (nr. 2)*, nr. 19960/04, §§ 52-58, 6 decembrie 2005; *Oferta Plus SRL v. Republica Moldova*, nr. 14385/04, §§ 104-107 și 112-115, 19 decembrie 2006; *Eugenia și Doina Duca v. Republica Moldova*, nr. 75/07, §§ 35-45; *Istrate v. Republica Moldova*, nr. 53773/00, §§ 46-61, 13 iunie 2006; *Sfinx-Impex SA v. Republica Moldova*, nr. 28439/05, §§ 22-24, 25 noiembrie 2012, *Colesnic v. Republica Moldova*, nr. 18081/07, 5 martie 2019; *Fabrica de Zahăr din Ghindești SA v. Republica Moldova*, nr. 54813/08, §§ 21-25, 3 decembrie 2019).

Cu referire la circumstanțele prezentei cauze, Agentul guvernamental a menționat faptul că Tescu Ana a depus cererea sa de recurs, prin care solicită casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2013, abia la 16 februarie 2015, *id est* peste aproximativ 1 an și 5 luni de la emiterea deciziei respective. Mai mult ca atât, în cererea sa ea nu a solicitat repunerea sa în termen.

În acest context, în conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova (în vigoare la acel moment), recursul urma a fi declarat în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Acest fapt era inclusiv indicat expres în conținutul deciziei Curții de Apel Chișinău.

În cererea sa de recurs Tescu Ana a indicat că aflase abia în ianuarie 2015 despre decizia Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2013, deși avizul poștal din 21 noiembrie 2013 confirmă recepționarea de către ea la, cel târziu, acea din urmă dată a încheierii executorului judecătoresc prin care a fost obligată să achite taxa de stat în baza deciziei menționate *supra*.

De asemenea, în baza procesului-verbal cu privire la contravenție din 06 mai 2014, Tescu Ana a fost sancționată pentru distrugerea sau deteriorarea intenționată a bunurilor străine, deoarece patrunsesse pe terenul reclamantului și deteriorase lacăte. În conținutul procesului-verbal s-a indicat expres faptul că terenul aparținea reclamantului în baza respectivei decizii a Curții de Apel Chișinău. Mai mult ca atât, acel proces-verbal a fost întocmit în prezența Anei Tescu și a fost semnat de către ea.

Agentul guvernamental consideră că, în circumstanțele descrise, un observator obiectiv ar putea în mod evident ajunge la concluzia că Tescu Ana aflase despre adoptarea deciziei din 25 septembrie 2013 de către Curtea de Apel Chișinău cu mult înainte de data pe care a indicat-o în cererea sa de recurs.

În conținutul deciziei din 29 iulie 2015, Curtea Supremă de Justiție a indicat faptul că cererea de recurs se consideră depusă în interiorul termenului de prescripție, deoarece la materialele dosarului național lipsește dovada recepționării deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2013. Cu toate acestea trebuie reiterat faptul că au existat suficiente circumstanțe în care Tescu Ana ar fi putut afla despre adoptarea deciziei respective. De asemenea, Agentul guvernamental consideră că era și de obligația părților de a depune toată diligența pentru a afla despre evoluția cauzei, în cazul în care nu le fuseseră comunicată o soluție judecătorească în decursul unei perioade îndelungate de timp, *id est* de 17 luni.

În același timp, urmează a fi menționat faptul că, în circumstanțele prezentei cauze, încălcarea dreptului reclamantului la un proces echitabil a avut drept efect și încălcarea dreptului său la respectarea proprietății private, în modul prevăzut de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție deoarece, prin decizia sa din 29 iulie 2015, Curtea Supremă de Justiție a casat o decizie definitivă (și devenită irevocabilă), prin care reclamantul a redobândit dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile care îi reveniseră în urma decesului tatălui său.

Mai mult ca atât, la momentul depunerii cererii de recurs de către Tescu Ana, terenul situat în satul Sărata Galbenă fusese vândut unei terțe persoane. Astfel, admiterea recursului tardiv de către Curtea Supremă de Justiție a încălcat nu doar dreptul reclamantului la respectarea proprietății private, ci a intervenit inclusiv în dreptul de proprietate al unei terțe persoane care îl dobândise cu bună-credință.

Prin urmare, examinând circumstanțele prezentei cauze și plângerile reclamantului prin prisma compatibilității cu jurisprudența relevantă a Curții, o remediere a încălcării drepturilor reclamantului în prezenta cauză este necesară prin înlăturarea erorilor admise de instanțele naționale de judecată, *id est* de către Curtea Supremă de Justiție.

În urma examinării plângerii reclamantului prin prisma compatibilității cu jurisprudența Curții, Agentul guvernamental consideră că o remediere a încălcării drepturilor reclamantului în prezenta cauză este necesară, inclusiv prin înlăturarea viciilor menționate. În această ordine de idei, a menționat faptul că, ținând cont de jurisprudența constantă a Curții, obligația de a repara orice încălcare pretinsă a Convenției revine primordial autorităților naționale. O decizie sau o măsură a autorității naționale în favoarea reclamantului nu este, în principiu, suficientă pentru a-l lipsi de statutul de victimă, cu excepția cazului în care instanțele naționale de judecată au recunoscut încălcarea Convenției, în mod expres sau în substanță, iar apoi au acordat despăgubiri.

Adițional casării deciziei Curții Supreme de Justiție din 29 iulie 2015, Agentul guvernamental consideră rezonabilă acordarea unei satisfacții echitabile în cuantum de 2500 (două mii cinci sute) de euro în beneficiul reclamantului în calitate de despăgubire pentru prejudiciul moral și pentru orice costuri și cheltuieli de reprezentare în fața Curții Europene, sumă care va fi convertită în lei moldovenești la cursul de schimb al Bancii Naționale a Moldovei la data transferului.

La 08 septembrie 2021, noatru Tudos Raisa a depus referință la cererea de revizuire a Agentului guvernamental, expunând circumstanțele cauzei și solicitând examinarea revizuirii în lipsa ei.

Studiind materialele dosarului, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că cererile de revizuire sunt întemeiate și urmează a fi admise din considerentele ce urmează.

Codul de procedură civilă prevede că, revizuirea unei hotărâri se cere pentru înlăturarea consecințelor grave ale încălcărilor constatate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, consecințe care continuă să existe, produc efecte și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii.

În prezenta speță, toate aceste condiții sunt îndeplinite.

Din actele cauzei s-a constatat că, Curtea Supremă de Justiție examinând la 29 iulie 2015 prezenta cauză, a admis recursul declarat de Tescu Ana, a casat decizia din 25 septembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău și a menținut hotărârea din 03 iunie 2013 a Judecătorei Hîncești.

Urmare a pronunțării acestei decizii, reclamantul Haram Ion s-a adresat cu plângere Curții Europene a Drepturilor Omului, invocându-se încălcarea de către statul Republica Moldova în privința sa, a art. 6 § 1 și art. 1 din Protocolul nr.1 la Convenție, prin efectele generate de această decizie.

Cererea reclamantului a fost înregistrată pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului sub nr. 14815/16. La 10 februarie 2021 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat Guvernului Republicii Moldova cererea Haram v. Republica Moldova. Curtea a solicitat Guvernului Republicii Moldova prezentarea observațiilor cu privire la admisibilitatea și fondul cererii prin prisma întrebărilor formulate în circumstanțele de fapt. Totodată, a propus Guvernului să ajungă la un acord de reglementare amiabilă a prezentei cauze. Astfel, la 07 aprilie 2021, Agentul guvernamental al Republicii Moldova a inițiat procedura de reglementare amiabilă a prezentei cauze.

Efectele hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului prin care se constată violarea de către instanțele naționale a drepturilor omului, consfințite în Convenție, cu ocazia pronunțării hotărârilor rămase irevocabile după epuizarea tuturor căilor de atac prevăzute de legislația națională - operează asupra acestor hotărâri prin intermediul căii de atac extraordinare a revizuirii prevăzută de articolul 449 din Codul procedură civilă.

Art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă stabilește că, revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova.

Conform art. 5 alin. (4) lit. b) al Legii cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015, în domeniul asigurării implementării la nivel național a Convenției, Agentul guvernamental în cazurile prevăzute de lege, intervine sau participă în procedurile naționale sau solicită redeschiderea acestora.

În temeiul art. 447 lit. c) din Codul de procedură civilă Agentul guvernamental a depus cerere de revizuire.

Art. 450 lit. e) din Codul de procedură civilă, stipulează că cererea de revizuire se depune în interiorul termenului de derulare a procedurii de reglementare pe cale amiabilă la Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cazul prevăzut la art. 449 lit. g).

Agentul guvernamental a depus cerere de revizuire în temeiul 449 lit. g) din Codul de procedură civilă, întrucât Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că, acțiunea reclamantului Haram Ion a fost respinsă de către instanța de recurs, prin admiterea unui recurs tardiv de către Curtea Supremă de Justiție și casarea unei decizii (devenite) irevocabile în favoarea sa, fapt care i-ar fi încălcat drepturile garantate de Articolul 6 § 1 din Convenție și de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, reglementează că, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Curtea Europeană în jurisprudența sa a notat că, principiul conform căruia Convenția urmărește protejarea unor drepturi care nu sunt teoretice sau iluzorii, ci concrete și efective, că respectarea dreptului la un proces echitabil și a principiului securității raporturilor juridice cere ca nicio parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri judecătorești definitive și executorie, doar cu scopul de a obține o reexaminare a cauzei și o nouă hotărâre judecătorească.

Așadar, adoptarea unei soluții noi de respingere a acțiunii reclamantului de către instanța de recurs, prin admiterea unui recurs tardiv și casarea unei decizii (devenite) irevocabile în favoarea sa, în lipsa unor răspunsuri clare și exhaustive și o motivare insuficientă, instanța a admis încălcarea dispoziției art. 6 § 1 din Convenție.

Astfel, Haram Ion nu a beneficiat de o examinare corectă în fața Curții Supreme de Justiție.

Instanța nu a oferit reclamantului garanțiile procedurale necesare pentru a-și valorifica dreptul său la respectarea bunurilor sale, prevăzut de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, fapt ce a determinat reclamantul să suporte o povară excesivă, fiind încălcat dreptul reclamantului la respectarea bunurilor sale, garantat de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Ca urmare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor și liberalităților fundamentale prin hotărârea judecătorească a cărei revizuire s-a solicitat, ale cărei efecte grave continuă să se producă și în prezent și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii respective.

Deci, faptul inițierii unei proceduri de reglementare pe cale amiabilă a cauzei, aspect redat în cererile de revizuire, impune admiterea acestora, cu reținerea cauzei în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinare în ordine de recurs a recursului declarat de Tescu Ana.

Or, atunci când Curtea constată că un reclamant nu a avut parte de un proces echitabil în instanțele naționale, redeschiderea procedurii de recurs cu respectarea cerințelor prevăzute de art. 6 § 1 din Convenția este obligatorie pentru înlăturarea consecințelor grave ale încălcărilor constatate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Cu privire la solicitarea Agentului guvernamental de acordare a unei satisfacții echitabile pentru violarea constatată, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

În baza art. 41 din Convenție, dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante

nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.

Satisfacția echitabilă poate fi acordată dacă dreptul intern nu permite sau permite doar în mod imperfect, prin repunerea lucrurilor în situația anterioară, înlăturarea consecințelor măsurii incriminate.

Mecanismul de control instituit prin Convenție are un caracter subsidiar, ceea ce presupune, conform art.1 din Convenție, că drepturile și libertățile garantate de Convenție să fie protejate mai întâi prin dreptul intern și aplicate de autoritățile naționale.

Colegiul lărgit constată că, reclamantul a suferit un prejudiciu moral prin faptul admiterii unui recurs tardiv de către Curtea Supremă de Justiție și casarea unei decizii (devenite) irevocabile în favoarea sa.

Deci, în speță, fiind constatată existența unei violări, statul are obligația juridică din perspectiva Convenției de a pune capăt violării și de a-i înlătura consecințele în așa fel încât să se restabilească, pe cât posibil, situația anterioară violării prin repararea prejudiciului sub formă pecuniară.

Astfel, prejudiciul moral se acordă în raport cu consecințele negative suferite de parte, măsura în care au fost lezate acest și afectată situația socială și materială, iar în temeiul Convenției Europene a Drepturilor Omului, aceste criterii se aplică prin necesitatea ca partea lezată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit

În hotărârea din 31 octombrie 1995, în cazul Papanicholopoulos și alții contra Greciei, CEDO a afirmat cu claritate principiul conform căruia „restitutio in integrum” constituie modul adecvat de reparare a prejudiciului și reprezintă o obligație juridică izvorâtă din art. 46.

O hotărâre constatând existența unei violări, antrenează pentru statul pârât obligația juridică din perspectiva Convenției de a pune capăt violării și de a-i înlătura consecințele în așa fel încât să se restabilească, pe cât posibil, situația anterioară violării.

Repararea prejudiciului cauzat printr-o hotărâre judecătorească, prin care s-a încălcat grav un drept prevăzut de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, poate fi efectuat în primul rând prin modificarea (casarea) acesteia și numai apoi prin acordarea unei compensații pecuniare.

Prin urmare, suma de 2000 euro cu titlu de prejudiciu moral și suma de 500 euro cu titlu de costuri și cheltuieli, solicitate de Agentul guvernamental, reprezintă o satisfacție echitabilă pentru nerespectarea de către instanța de recurs a garanțiilor procesuale și a dreptului la un proces echitabil și o evaluare corectă a acestor suferințe. Or, daunele morale nu pot avea un caracter simbolic, ci trebuie să reprezinte o recompensă serioasă pentru repercusiunile negative ale încălcării societății reclamante.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea de revizuire depusă de Haram Ion, prin intermediul avocatului Guțu Tatiana, și cererea de revizuire depusă de Agentul guvernamental, a constata încălcarea dreptului reclamantului Haram Ion garantate de art. 6 § 1, și de art. 1 din Protocolul nr.1 la Convenție, a casa decizia Curții Supreme de Justiție din 29 iulie 2015 și de a acorda o satisfacție morală, inclusiv

costuri și cheltuieli reclamantului, și a reține cauza civilă în instanța de recurs, pentru examinarea cererii de recurs depuse de Tescu Ana.

În conformitate cu art. 269-270, art. 449 lit. g), art. 452 și art. 453 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se admit cererile de revizuire depuse de Haram Ion, prin intermediul avocatului Guțu Tatiana, și Agentul guvernamental al Republicii Moldova, Oleg Rotari.

Se constată încălcarea drepturilor reclamantului Haram Ion garantate de art. 6 § 1, și de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Haram Ion către Tescu Ana, Cușnir Maria, intervenienți accesorii SA „Banca de Economii”, filiala Hîncești și notarul public Raisa Tudos, cu privire la recunoașterea nulă a contractului de vânzare-cumpărare a lotului de teren și a casei de locuit și obligarea restituirii lotului de teren.

Se acordă reclamantului Haram Ion satisfacția echitabilă pentru încălcările constatate, prin aplicarea directă a Articolului 41 din Convenției în cuantum de 2500 euro (două mii două cinci euro), în calitate de despăgubire pentru prejudiciu moral, inclusiv costuri și cheltuieli.

Se încasează de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Haram Ion suma de 2500 euro (două mii două cinci euro), convertiți în lei moldovenești la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei, la data transferului.

Se casează decizia Curții Supreme de Justiție din 29 iulie 2015.

Se reține prezenta cauză civilă în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinare în ordine de recurs a recursului declarat de Tescu Ana împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2013.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Ala Cobăneanu,

Galina Stratulat,

Iurie Bejenaru,

Dumitru Mardari